Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U002134

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-04-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філатова Катерина Олександрівна

2. Filatova Kateryna O.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 10.02.15

Назва наукової спеціальності: Загальне мовознавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 03-04-2019

Спеціальність за освітою: переклад, перекладач англійської мови, новогрецької мови

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 26.133.08

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська 18/2, м. Київ, Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 021225622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21

Тема дисертації:

1. "Кольороконцепти в номінативних моделях англійських, українських і новогрецьких композитів: лінгвокогнітивний аспект"

2. Color-concepts in the naming models of English, Ukrainian and Modern Greek compounds: a cognitive linguistic aspect

Реферат/анотація:

1. У дисертації аналіз композитів з елементом-колоративом здійснюється в річищі когнітивної теорії номінації, за якою внутрішня форма знаку структурується номінативною, або ономасіологічною, моделлю. Ця модель маніфестує когнітивну структуру, сформовану на основі однієї або декількох базисних пропозиціональних схем (БПС), виокремлених у семантиці лінгвальних мереж (С. А. Жаботинська). Лінгвокогнітивний аналіз композитів включає три етапи. На першому етапі композити кожної мови стратифікуються на групи відповідно до вжитої в них кольороназви. У межах групи одиниці розподіляються на ті, де у внутрішній формі слова колір є онтологічною ознакою предмета і ті, де колір є символьною ознакою. Одиниці із кольороназвою, що позначає онтологічну ознаку предмета, стратифікуються за концептуальними доменами ЛЮДИНА, ТВАРИНА, РОСЛИНА, ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ, МІСЦЕ (ТЕРИТОРІЯ),

АРТЕФАКТ, ОДЯГ та ЇЖА. Відповідні композити визначаються як такі, що мають пряме і переносні значення. За умов переносної номінації до початкової кваліативної БПС «Х (базис) є ТАКИЙ-колір (ознака)» додаються інші БПС, що забезпечує різні способи зв'язку внутрішньої форми композита з його значенням: метонімію, метафору та їхнє поєднання. Для композитів, де колір є символьною ознакою, виявляється первинне поняття, від якого походить символьне значення колоратива. На другому етапі порівнюються результати аналізу груп композитів у межах однієї мови. На третьому етапі порівнюються результати аналізу композитів у всіх трьох мовах. Аспектами порівняння є: ступінь представленості в композитах різних базових кольорів; промінантність доменів предметних сутностей, наділених колірною ознакою; активність БПС, залучених до номінативних процесів на різних кроках концептуальної деривації; метафоричний потенціал доменів наділених кольором предметних сутностей та підстави для символізації різних кольорів. Порівняльний аналіз лінгвокогнітивних засад творення композитів із кольороназвами виявив універсальні та ідіоетнічні особливості у «колірних» концептуальних картинах світу носіїв англійської, української та новогрецької мов, а також спільні та відмінні ознаки у номінативних процесах, які зумовили появу таких композитів. Ключові слова: когнітивна теорія номінації, композит, кольороназва, внутрішня форма, номінативна / ономасіологічна модель, концептуальна деривація, базисні пропозиціональні схеми, порівняльний аналіз, англійська, українська та новогрецька мови.

2. This dissertation discusses cognitive linguistic foundations for coining English, Ukrainian and Modern Greek compounds whose naming (onomasiological) structure includes a color-concept from the list of basic colors registered in the considered languages. The research framework includes conceptions of the theory of naming, and techniques of conceptual analysis developed by different schools of cognitive linguistics. From a cognitive linguistic perspective, a naming model represents a cognitive structure grounded on one or several basic propositional schemas (BPS) described in Semantics of Lingual Networks (S. A. Zhabotynska). In a naming model, the logical subject or the logical predicate of a particular BPS becomes either the onomasiological base (the main concept) or the onomasiological feature that characterises the base. In this dissertation, the BPS are used for both defining the naming models of compounds, and establishing the particulars of conceptual derivation due to which some concepts (and their names) are derived from the other concepts (and their names). The naming models of compounds are linked to metonymic and metaphoric processes. The latter are analysed in terms of Conceptual Metaphor Theory (G. Lakoff and M. Johnson). At the first stage, the compounds of a particular language are divided into groups with regard to the color-term they contain. In each such group, the compounds are distributed into those where the color-term names an ontological property of objects, and those where the color-term names a symbolic property associated with the color per se. The compounds where the color-term names an ontological property are further stratified among conceptual domains of the named objects. These domains are: MAN, ANIMAL, PLANT, NATURAL OBJECT, PLACE (TERRITORY), ARTEFACT, CLOTHES, and FOOD. The compounds within each domain obtain their onomasiological models, which in direct, literal naming are grounded on the qualitative BPS «X (base) is SUCH-color (feature) > SUCH-color (feature) X (base)». In indirect, figurative naming, the initial onomasiological model is extended with the other BPS that provide different ways of linking the inner form of a linguistic expressions with its meaning. Among such ways are metonymy, metaphor, metonymy + metaphor, and metaphor + metonymy. Metaphoric shifts are further analyzed with regard to metaphorical scopes formed by the ontological domains of MAN, ANIMAL, PLANT, NATURAL OBJECT, PLACE (TERRITORY), ARTEFACT, CLOTHES, and FOOD, as well as with regard to their metaphorical potential. Those compounds whose inner form includes a color-concept used symbolically are studied with the aim to expose the initial meaning from which the symbolic meaning is derived. The second and third stages of the enquiry are comparative. At the second stage, it is the comparison of results obtained through the analysis of each «color» group within one language. At the third stage, it is the comparison of results obtained in the analysis of compounds with color-terms in all three languages. The compared aspects are: salience (the degree of exposure in compounds) of different basic colors; salience of the ontological domains of «colored» objects; salience of different basic propositional schemas applied in naming processes at different steps of conceptual derivation; metaphorical potential of the ontological domains of «colored» objects; and the foundations of symbolic meanings developed by different colors. Comparative analysis

of cognitive linguistic grounds for coining compounds with color-terms in the English, Ukrainian, and Modern Greek languages reveals universal and idioethnic properties of the chromatic «world-images» possessed by their speakers. This analysis pinpoints similarities and differences in the naming processes that, due to metonymic and metaphoric shifts, cause emergence of such compounds at different stages of conceptual and formal derivation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жаботинська Світлана Анатоліївна
2. Zhabotynska Svitlana A.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Наталія Кимівна
2. Kravchenko Natalia K.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Юлія Віталіївна
2. Romaniuk Yulia V.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Буніятова Ізабелла Рафаїлівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Буніятова Ізабелла Рафаїлівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.